

**KIRJEITÄ
VAPAUDELLE**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

KOULUJEN KIRJEMARATON 2023

OPPILAAN MATERIAALI

Viesteissä on voimaa.

SISÄLLYSLUETTELO

HENKILÖT..... 3

Rocky Myers..... 4

Justyna Wyrzyńska..... 5

IHMISOIKEUDET..... 6

Mitä ovat ihmisoikeudet?..... 7

Liite: Tiivistelmä YK:n yleismaailmallisesta

ihmisoikeusjulistuksesta..... 11

KIRJEIDEN JA SOLIDAARISUUSVIESTIEN

KIRJOITTAMINEN..... 12

Kirjeen kirjoitusohjeet..... 13

Usein kysyttyä..... 14

Eritelty esimerkkikirje..... 16

Vetoomuskirje Rocky Myersin puolesta..... 17

Vetoomuskirje Justyna Wyrzyńskan puolesta..... 18

Solidaarisuusviestiohjeet..... 19

Solidaarisuusviesti Rocky Myers..... 20

Solidaarisuusviesti Justyna Wyrzyńskalle..... 21

SANASTO

SUOMI – ENGLANTI..... 22

HENKILÖT

YHDYSVALLAT

ROCKY MYERS

ROCKY MYERS ON ODOTTANUT TELOITUSTA LÄHES 30 VUOTTA

EPÄOIKEUDENMUKAINEN KUOLEMANTUOMIO ON KUMOTTAVA

Läheiset ja tuttavat tuntevat **Rocky Myersin** lempeänä ja kilttinä ihmisenä. Hän rakastaa sisaruksiaan, lapsiaan ja lapsenlapsiaan, ja nämä ihailevat häntä. Rocky harrastaa rumpujen soittoa, ja on soittanut niitä muun muassa kirkkokuoron orkesterissa. 11-vuotiaana Rockylla todettiin kehitysvamma. Lukeminen on hänelle vaikeaa, eikä hän hahmota kunnolla kellonaikoja tai päivämääriä.

Eräänä yönä vuonna 1991, Decaturin kaupungissa Alabamassa, Rockyn elämä muuttui pysyvästi.

Pääasiallisesti mustien asuttamassa naapurustossa murhattiin valkoinen eläkeiässä ollut nainen. Rocky, joka itse on musta, asui kadun toisella puolella. Hänet tuomittiin murhasta, vaikka hänet murhapaikkaan kytkeneitä todisteita ei ollut, lukuun ottamatta uhrille kuulunutta VHS-videonauhuria. Tämän nauhurin Rocky on kertonut löytäneensä hylättynä kadulta.

Todistelu tuomioon johtaneessa oikeusprosessissa oli epäjohtonmukaista. On myös epäilty, että poliisi painosti todistajia, ja yksi avaintodistajista kertoi myöhemmin valehdelleensa.

Enemmistöltään valkoinen valamiehistö julisti Rockyn syylliseksi, mutta suositteli tuomioksi elinkautista vankeutta. Oikeudenkäyntiä johtanut tuomari langetti Rockylle kuitenkin kuolemantuomion. Tämänkaltaisen valamiehistön päätöksen ylittäminen on nykyisin laitonta Alabamassa.

Yhdysvaltain korkeimman oikeuden mukaan kehitysvammaisilla syytetyillä on erityinen riski tulla teloitetuiksi väärillä perusteilla. Tämä pätee varmasti Rockyyn. Hän ei myöskään saanut jätettyä valitusta tuomiostaan määräaikaan mennessä, sillä hänen oikeudellinen edustuksensa oli tehotonta, ja häntä tuomion jälkeen edustanut asianajaja hylkäsi hänet.

Rocky Myers on odottanut kuolemantuomion täytäntöönpanoa jo melkein 30 vuotta. Viisi vuotta sitten hänen oli valittava keino, jolla hänen teloituksensa tulitisiin toteuttamaan.

Kuolemanrangaistus on julma ja epäinhimillinen rangaistus, joka loukkaa perustavanlaatuisinta ihmisoikeutta, oikeutta elämään. Amnesty vastustaa kuolemanrangaistusta kaikissa tapauksissa ja poikkeuksetta, huolimatta rikoksen laadusta, tuomitun syyllisyydestä tai muista tuomittuun liittyvistä tekijöistä tai teloitustavasta.

Rocky Myersin teloitus voidaan määrätä toimeenpantavaksi milloin tahansa. Hänen ainoa toivonsa on saada Alabaman kuvernööriltä muutos tuomioon.

Vaadi Alabaman kuvernööriä estämään Rocky Myersin teloitus.

PUOLA

JUSTYNA WYDRZYŃSKA

TUOMITTU YHDYSKUNTAPALVELUUN TURVALLISEN ABORTIN PUOLUSTAMISESTA

Justyna Wydrzyńskan omakohtainen kokemus tilanteesta, jossa hän ei saanut aborttia tarvitseensa tukea tai luotettavaa tietoa, on motivoinut häntä auttamaan muita tekemään heidän omaa lisääntymisterveyttään koskevia päätöksiä tietoisesti.

Justyna oli mukana perustamassa Abortion Dream Team -kollektiivia. Kollektiivin aktiivit kampanjoivat abortin negatiivista leimaamista vastaan ja tarjoavat neuvoja turvallisen abortin hankkimisesta Puolassa. Puolan aborttilainsäädäntö on Euroopan tiukimpia.

Helmikuussa 2020 Justyna sai yhteydenoton Anialta (nimi muutettu). Ania oli raskaana, epätoivoinen, ja suhteessa, jossa joutui väkivallan kohteeksi. Hän sanoi kuolevansa mieluummin kuin jatkavansa raskauttaan. Itsekin väkivaltaa parisuhteessaan kokenut ja siitä selviytynyt

Justyna tiesi, että hänen oli autettava. Hän lähetti Anialle postitse omia aborttipillereitään, mutta tämän kumppani sieppasi paketin ja otti yhteyttä poliisiin, joka takavarikoi pillerit.

Marraskuussa 2021 yleinen syyttäjä nosti Justynaa vastaan syytteen ”abortissa auttamisesta”. Maaliskuussa 2023 hänet todettiin syylliseksi ja tuomittiin kahdeksan kuukauden yhdyskuntapalveluun. Hänen asianajajansa ovat valittaneet tuomiosta.

Justynan tuomio on vaarallinen ennakkotapaus. Ilman hänen ja muiden aktivistien tarjoamaa tukea ja luotettavaa tietoa Anian kaltaiset ihmiset jäisivät yksin ja ilman turvallista aborttia.

Turvallinen abortti on ihmisoikeus.

Kohtaamastaan vihamielisyydestä välittämättä Justyna näyttää olevansa rohkea ja sanoo: ”Minua ohjasi halu auttaa tilanteessa, jossa kukaan muu ei halunnut tai voinut auttaa. Minulle Anian auttaminen oli itsestäänselvä, ihmisarvon mukainen ja rehellinen teko.”

Vaadi Puolan yleistä syyttäjää kumoamaan Justynan epäoikeudenmukainen tuomio.

IHMISOIKEUDET

MITÄ OVAT IHMISOIKEUDET?

Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasa-vertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä.

– YK:n ihmisoikeuksien julistus, 1. artikla

Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan jokaiselle ihmiskunnan jäsenelle yhtäläisesti kuuluvia oikeuksia. Niiden tavoitteena on turvata jokaiselle ihmiselle ihmisarvoinen elämä, perustoimeentulo ja taata yhteiskunnalliset osallistumismahdollisuudet. Ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle ihmiselle ja ovat voimassa kaikkina aikoina ja kaikkialla henkilön taustasta, kansalaisuudesta, vakaumuksesta tai yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta. Kaikilla ihmisillä on oikeuksien lisäksi myös velvollisuus kunnioittaa muiden oikeuksia. Ketään ei esimerkiksi saa syrjiä, sillä se loukkaisi ihmisoikeussopimuksessa olevaa syrjinnän kieltoa. Ihmisoikeudet on turvattu YK:n yleismaailmallisessa ihmisoikeuksien julistuksessa sekä useissa kansainvälisissä sopimuksissa.

IHMISOIKEUDET OVAT:

Yleismaailmallisia

Ne kuuluvat kaikille maailman ihmisille, kaikkina aikoina ja kaikkialla.

Luovuttamattomia

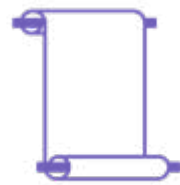
Ihminen ei voi menettää oikeuksiaan sen enempää kuin lakata olemasta ihminen. Oikeuksia ei voi luovuttaa pois edes omasta vapaasta tahdosta.

Erottamattomia

Ne riippuvat toisistaan siten, että yhden oikeuden edistämisen avulla on suotuisia vaikutuksia muiden oikeuksien toteutumiseen. Vastaavasti ihmisoikeusloukkaukset vaikuttavat usein kielteisesti muiden oikeuksien toteutumiseen.

Perustavanlaatuisia

Vain kaikkein tärkeimmiksi katsotut oikeudet on nimetty ihmisoikeuksiksi.

YK:N YLEISMAAILMALLINEN IHMISOIKEUKSIEN JULISTUS (ENGL. UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS)

YK hyväksyi yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1948. Julistus on ensimmäinen kansainvälisesti laadittu kattava luettelo ihmisoikeuksista ja siinä on 30 artiklaa eli kohtaa. Näitä ovat esimerkiksi oikeus elämään, vapautteen ja turvallisuuteen, vapaus orjuudesta, kidutuksen kielto, oikeus turvapaikkaan, oikeus avioliittoon ja perheeseen, mielipiteen ja sananvapaus sekä oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Ihmisoikeusjulistus on kirjaimellisesti julistus, eikä se siksi velvoita valtioita oikeudellisesti. Sen poliittinen ja moraalinen vaikutusvalta on kuitenkin huomattavan suuri. Hyväksymisestä lähtien julistus on toiminut kansainvälisen ihmisoikeusjärjestelmän perustana. Sen pohjalta on laadittu useita sitovia sopimuksia, mukaan lukien YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus; taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus sekä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus. Ihmisoikeuksista on näin ollen tullut osa kansainvälistä oikeutta.

KANSAINVÄLISET IHMISOIKEUSSOPIMUKSET

Ihmisoikeudet suojelevat ihmisiä ja luovat täten velvoitteita valtion johdolle, hallitukselle ja viranhaltijoille. Ihmisoikeussopimukset ovat valtioiden solmimia kansainvälisiä sopimuksia. Kun valtio ratifioi, eli lopullisesti hyväksyy, vahvistaa ja saattaa voimaan, sopimuksen, se sitoutuu ottamaan vastuulleen sopimuksessa määritellyt velvoitteet. Valtioiden on kunnioitettava yksilöiden oikeuksia, suojeltava niitä sekä edistettävä oikeuksien toteutumista käytännössä. Suurin osa maailman valtioista on sitoutunut kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin.

OIKEUS YHDENVERTAISUUTEEN JA SYRJIMÄTTÖMYYTEEN SEKÄ YHTÄLÄISEEN LAIN SUOJAAN

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 2.

Jokainen on oikeutettu kaikkiin tässä julistuksessa esitettyihin oikeuksiin ja vapauksiin ilman minkäänlaista rotuun, väriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun tekijään perustuvaa erotusta.

Meillä jokaisella on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun. Tämä tarkoittaa, että meillä kaikilla on oikeus kaikkiin ihmisoikeuksiin riippumatta siitä, miltä näytämme, mistä tulemme, mitä puhumme, teemme tai ajattelemme tai ketä rakastamme. Ketään ei saa syrjiä mistään henkilöön perustuvasta syystä. Syrjinnän kielto tarkoittaa, että valtiolla on vastuu varmistaa, etteivät sen toimet suoraan tai välillisesti syrji mitään tiettyä ihmisryhmää tai aiheuta ihmisille enemmän haittaa kuin muille. Syrjinnän vastakohta on yhdenvertaisuus. Se tarkoittaa, että oikeuksien toteutumiseksi on tärkeää huomioida jokaisen yksilön lähtökohdat ja niiden tuomat mahdollisuudet tai

OIKEUS ELÄMÄÄN, HENKILÖKOHTAISEEN VAPAUTEEN JA TURVALLISUUTEEN

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 3.

Kullakin yksilöllä on oikeus elämään, vapautteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen.

Meillä jokaisella on oikeus elämään sekä oikeus elää vapaana ja turvassa. Tämä tarkoittaa, että jokaisen elämää tulee kunnioittaa, eikä ketään saa tappa. Ilman oikeutta elämään muitakaan ihmisoikeuksia ei olisi. Ihmisen vapautta saa rajoittaa vain tarkoin määritellyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi rangaistuksena tietyistä rikoksista. Valtioiden tulee myös varmistaa, että jokaisella ihmisellä on mahdollisuus elää ilman pelkoa esimerkiksi väkivallasta tai muusta turvattomuudesta.

Syrjinnän kielto on taattu myös seuraavissa sopimuksissa:

- § YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 26. artikla
- § YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus 2. artikla

Oikeus elämään, henkilökohtaiseen vapauteen ja turvallisuuteen on taattu myös seuraavassa sopimuksessa:

- § YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 6. artikla
- § YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 9. artikla

OIKEUS VAPAUTEEN KIDUTUKSESTA JA MUUSTA PAHOINPITELYSTÄ

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 5.

Ketään ei saa kiduttaa eikä kohdella tai rangaista julmasti, epäinhimillisesti tai alentavasti.

Meillä jokaisella on oikeus elää vapaana kidutuksesta ja muusta epäinhimillisestä kohtelusta. Kidutuksen kielto on ehdoton, eikä siitä saa poiketa missään tilanteessa. Kidutus on vakava ihmisoikeusloukkaus, joka aiheuttaa uhrille voimakasta henkistä ja/tai ruumiillista kipua, kärsimystä ja nöyryytystä. Kidutukseksi tai muuksi julmaksi kohteluksi lasketaan myös esimerkiksi huonot vankilaolosuhteet, lääkäriin pääsyn estäminen, tarvittavien lääkkeiden kieltäminen ihmiseltä tai niiden pakotettu ottaminen.

Kidutuksen kielto on taattu myös seuraavassa sopimuksessa:

- § YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 7. artikla

OIKEUS YKSITYISYYTEEN

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 12.

Älköön mielivaltaisesti puututtako kenenkään yksityiselämään, perheeseen, kotiin tai kirjeenvaihtoon älköönkä loukattako kenenkään kunniaa ja mainetta. Jokaisella on oikeus lain suojaan sellaista puuttumista tai loukkausta vastaan.

Meillä jokaisella on oikeus yksityisyyteen. Tämä tarkoittaa, että saamme itse päättää mitä asioita jaamme muille itsestämme tai elämästämme. Se tarkoittaa myös, että valtio ei saa mielivaltaisesti puuttua päätöksiimme, jotka koskevat esimerkiksi kehoamme, ihmissuhteitamme tai henkilökohtaista elämäämme. Myöskään muut henkilöt eivät saa puuttua henkilökohtaisiin valintoihimme tai loukata itsemääräämisoikeuttamme.

Oikeus yksityisyyteen on taattu myös seuraavassa sopimuksessa:

§ YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 17. artikla

OIKEUS TERVEYTEEN

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 25.

Jokaisella on oikeus elintason, joka on riittävä turvaamaan hänen ja hänen perheensä terveyden ja hyvinvoinnin ravinnon, vaatetuksen, asunnon, lääkintähuollon ja välttämättömän yhteiskunnallisen huollon osalta. Jokaisella on myös oikeus turvaan työttömyyden, sairauden, tapaturman, leskeyden tai vanhuuden sekä muun hänen tahdostaan riippumatta tapahtuneen toimeentulon menetyksen varalta.

Meillä jokaisella on oikeus korkeimpaan mahdolliseen saavutettavissa olevaan terveydentilaan. Tämä tarkoittaa, että meillä on oikeus päästä lääkäriin ja saada tarvitsemaamme hoitoa. Meillä on myös oikeus saada riittävän ravitsevaa ruokaa, tarvittava vaatetus sekä muita ihmisarvoisen elämän perusasioita, jotta voimme elää mahdollisimman terveinä ja hyvinvoivina.

Oikeus terveyteen on taattu myös seuraavassa sopimuksessa:

§ YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus 12 artikla

LIITE: TIIVISTELMÄ YK:N YLEISMAAILMALLISESTA IHMISOIKEUSJULISTUKSESTA

KANSALAIKOUEDET JA -VAPAUDET

Oikeus elämään, vapaus kidutuksesta ja orjuudesta, mielipiteen- ja uskonnonvapaus, oikeus syrjimättömyyteen.

1. Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan
2. Syrjinnän kieltö
3. Oikeus elämään, vapautteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen
4. Orjuuden ja pakkotyön kieltö
5. Kidutuksen kieltö
6. Oikeus kansalaisuuteen

LAILLISET OIKEUDET

Syyttömyys, kunnes toisin todistetaan, oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja kieltö tulla pidätetyksi mielivaltaisesti, vangita tai ajaa maanpakoon.

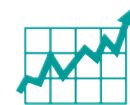
7. Oikeus tulla tunnustetuksi henkilönä
8. Tasavertaisuus lain edessä
9. Oikeus hyvitykseen, mikäli oikeuksia on loukattu
10. Kieltö pidättää tai vangita mielivaltaisesti, tai ajaa maanpakoon
11. Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin
12. Syytön kunnes laillisessa oikeudenkäynnissä toisin todistetaan
13. Oikeus turvapaikkaan

SOSIAALISET OIKEUDET

Oikeus opetukseen, oikeus perustaa perhe, oikeus terveydenhuoltoon ja vapaa-aikaan.

14. Oikeus yksityis- ja perhe-elämän suojaan
15. Oikeus liikkua vapaasti ja valita asuinpaikka valtion sisällä
16. Oikeus solmia avioliitto ja perustaa perhe
17. Oikeus lepoon ja vapaa-aikaan
18. Oikeus opetukseen

TALOUDELLISET OIKEUDET

Oikeus omaisuuteen, työhön, asuntoon ja riittävään elintason.

19. Oikeus omaisuuteen
20. Oikeus sosiaaliturvaan
21. Oikeus työhön
22. Oikeus riittävään elitasoon

POLIITTISET OIKEUDET

Oikeus osallistua poliittiseen päätöksentekoon ja oikeus rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen.

23. Ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus
24. Oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen
25. Oikeus rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen
26. Oikeus osallistua julkiseen toimintaan ja poliittiseen päätöksentekoon

SIVISTYKSELLISET OIKEUDET

Oikeus osallistua yhteiskunnan sivistyselämään.

27. Oikeus osallistua yhteiskunnan sivistyselämään
28. Oikeus kansainväliseen järjestykseen, jonka puitteissa nämä oikeudet ja velvollisuudet voivat toteutua
29. Velvollisuus kunnioittaa muiden oikeuksia
30. Mitään näitä julistuksessa mainittuja oikeuksia ei saa ottaa pois

KIRJEIDEN JA SOLIDAARISUUSIVESTIEN KIRJOITTAMINEN

Kirjeiden kirjoittamista helpottamaan olemme koonneet seuraavat ohjeet. Ohjeita ei kuitenkaan tule tuijottaa liikaa. Tärkeintä on, että kirjoitat kirjeen tavalla, joka sinulle itsellesi tuntuu luonnollisimmalta. Persoonallisilla viesteillä on usein suurin vaikutus. **Huomioikaa, että kirjeissä tulee käyttää asiallista ja kunnioittavaa kieltä.**

Näin kirjoitat vaikuttavan ja vetoavan kirjeen ihmisoikeuksien puolesta:

1. Tuo kirjeessäsi esille:

- Kenen puolesta kirje kirjoitetaan?
- Mitä hänelle on tapahtunut?
- Miksi tapahtunut on loukannut hänen ihmisoikeuksiaan?
- Mitä vaadit tilanteen muuttamiseksi?

2. Käytä kirjeessäsi **kunnioittavaa ja rauhallista sävyä**. Ihmisoikeusloukkaukset tuntuvat usein järjettömiltä, mutta haluamme, että meidät otetaan vakavasti. Kunnioita kirjeen vastaanottajaa.

3. Käytä kirjeissäsi Amnestyn antamia vaarassa olevaan yksilöön tai ryhmään liittyviä **ohjeistuksia ja tietoja**. Faktat auttavat lukijaa tunnistamaan tapauksen, josta kirjoitat.

4. Käytä **omaa ääntäsi**. Vaatimuksemme vahvistuvat kun useat eri ihmiset esittävät ne omasta näkökulmastaan. Voit sisällyttää viestiisi omaan elämäsi liittyvän viittauksen, kuten ”Kahden lapsen äitinä tiedän...” tai ”Opiskelijana koen, että...” Esitä Amnestyn vaatimukset omien tunteidesi ja sanojesi kautta.

5. Perustele vaatimuksesi vedoten **kansainväliseen oikeuteen**, älä poliittisiin mielipiteisiin. Ihmisoikeudet perustuvat kansainväliseen oikeuteen ja sopimuksiin, sekä niistä juontuviin velvollisuuksiin. Poliittisten väittämien ja argumenttien esittäminen ei ole tehokasta. Päinvastoin, siitä saattaa joskus olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

6. Kirjoita siitä, miten ihmisoikeustilanne voi **muuttua paremmaksi**. Voit esimerkiksi viitata sellaisiin kohdemaan perinteisiin, jotka voisivat edesauttaa ihmisoikeuksien toteutumista. Yritä rohkaista lukijaasi tukemaan ihmisoikeuksia.

7. Ilmaise **henkilökohtaista kiinnostusta** kirjeesi kohdemaahan. Jos olet vierailut kyseisessä maassa tai tutustunut sen kulttuuriin tai historiaan, kerro siitä kirjeessäsi. Vältä vertailua esimerkiksi Suomen ja vastaanottajan maan välillä. Ihmisoikeusloukkauksia tapahtuu kaikkialla maailmassa, eikä maiden välinen vertailu ole tarpeellista.

8. Pidä kirjeesi **ytimekkäänä**. Suurin osa vetoamuskirjeistä mahtuu yhdelle sivulle. Jopa kahden tai kolmen virkkeen pituinen kirje voi olla hyvin tehokas.

9. **Allekirjoita** kirjeesi omalla nimelläsi. Voit allekirjoittaa pelkällä etunimellä. Voit myös kirjoittaa kirjeeseen koulusi nimen ja yhteystiedot.

10. Joskus saatat saada **vastauksen** kirjeeseesi. Toivomme, että lähetät vastauksesta kopion Amnestylle osoitteeseen Hietaniemenkatu 7 A, 00100 Helsinki.

KIRJEET JA SOLIDAARISUUSVIESTIT

USEIN KYSYTTYÄ

USEIN KYSYTTYÄ

Miksi minun tulee kirjoittaa juuri näille henkilöille?

Tällä kertaa pyydämme sinua kirjoittamaan Alabaman osavaltion kuvernöörille Yhdysvalloissa ja Puolan yleiselle syyttäjälle. He ovat Amnestyn tutkimuksen mukaan avainasemassa muutosten aikaansaamiseksi.

Kuinka paljon tietoja minun tulee antaa itsestäni? Onko kirjeiden allekirjoittaminen vaarallista? Voiko valtio, jonne lähetin kirjeeni, evätä minulta maahan pääsyn?

Voit itse päättää mitä haluat kertoa itsestäsi. Kirjoittamalla kirjeeseen nimesi osoitat, että kirjeesi on aito ja henkilökohtainen. Voit halutesasi kirjoittaa myös pelkällä etunimellä.

Tuhannet Amnestyn tukijat allekirjoittavat kirjeitä ongelmitta. Jos sinulla on läheisiä yhteyksiä maahan yksityishenkilönä tai työsi puolesta, voit varmuuden vuoksi jättää tuota maata koskevan kirjeen kirjoittamisen väliin.

Tuleeko minun mainita Amnesty International kirjeessäni?

Voit itse päättää, haluatko kirjoittaa yksityishenkilönä vai osana Amnestyn kansainvälistä kampanjaa.

Pitäisikö minun kirjoittaa kirjeeni käsin?

Sekä koneella kirjoitettu teksti että käsin kirjoitettu teksti käyvät hyvin. Tärkeintä on, että kirjoitat kirjeen ja halutessasi lähetät sen.

Kannattaako minun kirjoittaa vieraalla kielellä?

Kannustamme sinua kirjoittamaan vieraalla kielellä. Jos se tuntuu vaikealta, voit kirjoittaa myös omalla äidinkielelläsi. Mallikirjeistä (s.16-18) sekä sanastosta (s.22) löytyy apua vieraalla kielellä kirjoittamiseen.

Mitä kirjeen lähettämisen jälkeen tapahtuu?

Joskus kirjeisiin saattaa tulla vastauksia, mutta juuri sinun kirjeeseesi ei välttämättä vastata. Sillä on silti merkitystä. Jos kirjeeseesi vastataan, pyydämme sinua lähettämään Amnesty Internationalille kopion vastauksesta.

Mistä saan jatkossa lisätietoa ihmisistä, joiden puolesta kirjeitä kirjoitetaan?

Amnesty International Suomen osasto lähettää kiitosviestin kouluille vuonna 2024. Viestissä kerrotaan, kuinka laajasti kirjemaratonin otettiin osaa, sekä tuloksista, joita kirjemaratonilla on siihen mennessä saavutettu.

Paljonko kirjeen postitus maksaa?

Kirjeet ja kortit lähetetään Amnesty Internationalin Suomen osaston toimistolle, joka toimittaa ne eteenpäin vastuuviranomaisille ja asianomaisille. Voit lähettää kirjeet ja kortit veloituksetta (eli ilman postimerkkiä) Amnestylle kirjoittamalla lähetykseen osoitteen Koulujen kirjemaraton, Amnesty International, Tunnus 5007696, 00003 Vastauslähetys. Voit myös ladata viestit sähköisesti pilvipalveluun, jos koulullanne on sellainen käytössä. Lähetäthän linkin myös meille osoitteeseen emma.aman@amnesty.fi.

ERITELTY ESIMERKKIKIRJE

Tätä esimerkkikirjettä voi käyttää virallisen vetoomuskirjeen mallina.

1. Virallinen titteli ja vastaanottajan osoite
2. Kirjeen päivämäärä
3. Virallinen tervehdys
4. Johdanto, joka kertoo kirjeen tarkoituksen
5. Kirjoittajan toivimat toimenpiteet ja kirjeen seuraus
6. Tarkka kuvaus toimista, joita tarvitaan
7. Virallinen allekirjoitus
8. Allekirjoituksesi – sillä voi olla enemmän vaikutusta kuin arvaatkaan!

1 H.E. Hun Sen Prime Minister Kingdom of Cambodia 2 9 May 2012
41 Russian Federation Blv
Phnom Penh
Cambodia

3 Dear Prime Minister,

4 I am writing to express my grave concern regarding the arbitrary arrest and mistreatment of 13 women human rights defenders in Phnom Penh on May 22, 2012.

5 I respectfully urge the Cambodian government to vacate these convictions and release these 13 women, who have been imprisoned solely for expressing their views and engaging in peaceful assembly.

6 I call on the Cambodian government to unconditionally release these women immediately. Finally, I ask the Cambodian government to take the necessary steps to protect the fundamental rights to freedom of expression and peaceful assembly in Cambodia.

Thank you for your attention to these urgent matters.

7 Sincerely,

8 Alex Citizen

VETOOMUSKIRJE ROCKY MYERSIN PUOLESTA

Governor of Alabama Kay Ivey
Office of the Governor of Alabama
600 Dexter Avenue
Montgomery, AL 36130

Sinun nimesi
(voit kirjoittaa tähän koulusi
osoitteen tai ryhmän)

Arvoisa kuvernööri, / Dear Governor,

1. Kerro jotain, joka tekee kirjeestä henkilökohtaisen. Voit kertoa, miksi olet huolissasi Rocky Myersin tilanteesta. Voit myös kertoa jotain itsestäsi.
2. Kerro viestissä Rockyn oikeudenkäyntiin liittyvistä epäkohdista. Voit kertoa miksi Rockyn oikeuksia ei mielestäsi kunnioiteta.
3. Kerro, että haluat Alabaman viranomaisten

VAATIMUKSET SUOMEKSI

- Kumoavan Rocky Myersin kuolemantuomion.

VAATIMUKSET ENGLANNIKSI

- to grant clemency to Rocky Myers and commute his death sentence.

Kunnioittavasti
/ Yours Sincerely,

Etunimesi

ESIMERKKILAUSEITA:

I am concerned ...
– Olen huolissani ...

As a young person myself ...
– Nuorena ihmisenä ...

ESIMERKKILAUSEITA:

I feel that the human rights of Rocky Myers are not respected because ...

– Minusta tuntuu, että Rocky Myersin oikeuksia ei kunnioiteta koska ...

VETOOMUSKIRJE JUSTYNA WYDRZYŃSKAN PUOLESTA

National Prosecutor's Office
ul. Postępu 3
02-676 Warszawa
Poland

Sinun nimesi
(Voit kirjoittaa tähän koulusi
osoitteen tai ryhmän)

Hyvä yleinen syyttäjä, / Dear Prosecutor General,

1. Kerro jotain, joka tekee kirjeestä henkilökohtaisen. Voit kertoa, miksi olet huolissasi tavasta, jolla Justyna Wydrzyńskaa kohdellaan. Voit myös kertoa jotain itsestäsi.
2. Kerro viestissä Justynan tekemästä työstä ja miksi se on mielestäsi tärkeää. Voit myös kertoa miksi Justynan oikeuksia ei mielestäsi kunnioiteta.
3. Kerro, että haluat Puolan viranomaisten

VAATIMUKSET SUOMEKSI

- Kumoavan Justyna Wydrzyńskan epäoikeudenmukaisen tuomion.
- Varmistavan, että häntä vastaan ei nosteta muita syytteitä vain siksi, että hän on käyttänyt oikeuttaan puolustaa ihmisoikeuksia.

Kunnioittavasti
/ Yours Sincerely,

Nimesi

VAATIMUKSET ENGLANNIKSI

- To take all necessary measures to ensure that Justyna Wydrzyńska's unjust conviction is overturned
- To refrain from bringing any other charges against her for carrying out her legitimate defence of human rights.

ESIMERKKILAUSEITA:

I am concerned ...

- Olen huolissani ...

As a young person myself ...

- Nuorena ihmisenä ...

ESIMERKKILAUSEITA:

I feel that the human rights of Justyna Wydrzyńska are not respected because ...

- Minusta tuntuu, että Justyna Wydrzyńskan oikeuksia ei kunnioiteta koska ...

SOLIDAAARISUUSVIESTIOHJEET

Solidaarisuusviestejä kirjoitetaan suoraan ihmisoikeusloukkauksia kokeneille ihmisille. Viesteillä on tarkoitus osoittaa heille tukea ja kertoa, että heitä ajatellaan. Monet viestejä vastaanottaneet ihmiset ovat kertoneet niiden antaneen heille rohkeutta ja toivoa vaikeissakin tilanteissa.

Koska solidaarisuuskortit on tarkoitettu ihmisten tueksi ja kannustukseksi, on niiden kohdalla toivottavaa, että viestit kirjoitetaan ohjeessa mainituilla kielillä. Kielivaatimus ei kuitenkaan ole ehdoton, joten kannustavia viestejä voi kirjoittaa myös suomeksi tai millä tahansa muulla kielellä; tärkeintä on, että kirjeitä ja kortteja syntyy.

Mikäli solidaarisuuskorttien kirjoittaminen tuntuu vaikealta ja aikaa on, voitte miettiä yhdessä luokan kanssa, mitä haluaisitte sanoa. Voitte pohtia seuraavia kysymyksiä:

- Mikä saisi vastaanottajan tuntemaan itsensä vahvemmaksi?
- Miten voitte näyttää viestillä, että tuette viestin vastaanottajaa?
- Miten voitte ilmaista viestissänne, että uskotte ihmisoikeuksien kunnioittamisen olevan tärkeää?
- Miten voitte osoittaa tukea ja luoda toivoa käyttämällä sanoja, kuvia tai valokuvia?

Viesteissä voi myös kertoa omasta elämästään ja miksi kokee asian tärkeäksi. Kampanjan henkilöt vastaanottavat kampanjan aikana jopa kymmeniä tuhansia viestejä ja monet ovat kertoneet pyrkivänsä lukemaan ne kaikki. Viesteistä kannattaakin tehdä henkilökohtaisia ja rohkeita, jos haluaa niiden erottuvan muista.

Solidaarisuuskortteja kirjoittaessanne voitte käyttää joko Amnestyilta saamianne valmiita korttipohjia tai askarrella omat kortit. Tekstin lisäksi korteissa voi mielellään käyttää kuvia, värejä, tarroja – vain luovuus on rajana.

SOLIDAARISUUSVIESTI ROCKY MYERSILLE**ENGLANTI**

We are thinking of you, Rocky!

Greetings from Finland!

You are not alone!

SUOMI

Me ajattelemme sinua, Rocky!

Terveisiä Suomesta!

Et ole yksin!

Huomioitavaa

Voit kirjoittaa Rockylle iloisia ja kannustavia viestejä. Älä siis viittaa viestissäsi Rockyn kokemuksiin kuolemanrangaistuksen odottamisesta.

Tee viestistä visuaalisesti näyttävä käyttämällä värejä. Voit liittää viestiin kuvia tai piirroksia kotikaupungistasi, Suomesta, paikoista, jossa olet käynyt lomalla tai tapahtumista, joihin olet osallistunut. Kirjoita viesteihin mihin kuva liittyy, missä paikka sijaitsee ja miksi pidät siitä. Voit myös kertoa joitain mielenkiintoisia faktoja paikasta.

Huomioi myös, että Rockylla on vaikeuksia lukemisen kanssa, joten on tärkeää, että viestit ovat lyhyitä ja selkeällä käsialalla kirjoitettuja. Toivottavaa on, että viestit kirjoitetaan englanniksi, tai että muun kielisille kirjoituksille tarjotaan myös englanninkielinen käännös.

SOLIDAARISUUSVIESTI JUSTYNA WYDRZYŃSKALLE**ENGLANTI**

I stand with you, Justyna!

Thank you for your work.

We are thinking of you!

SUOMI

Olen tukenasi, Justyna!

Kiitos tekemästasi työstä.

Ajattelemme sinua!

Huomioitavaa

Vapaa-ajallaan Justyna virkkaa paljon ja kuuntelee äänikirjoja. Hän pitää erilaisista seikkailupeleistä, ja hänellä on myös koira.

Voit kertoa viesteissä minkä takia Justynan työ on mielestäsi tärkeää ja kertoa miksi arvostat hänen aktivismiaan.

Viesteissä voi käyttää esimerkiksi vihreää väriä, joka on aborttioikeutta puolustavan liikkeen väri. Ethän kuitenkaan käytä viesteissä henkarin kuvaa, vaikka sitä joissain maissa käytetäänkin aborttioikeutta puolustavien liikkeiden symbolina.

SANASTO SUOMI - ENGLANTI

Abortti *Abortion*

Hallitus *Government*

Ihmisoikeudet *Human rights*

Ihmisoikeusloukkaus *Human rights violation*

Ihmisoikeuspuolustaja *Human rights defender*

Ihmisoikeussopimus *Human rights treaty*

Ilmaista *Express*

Kansainvälinen oikeus *International law*

Kidutuksen kieltö *Prohibition of torture*

Kuolemanrangaistus *Death penalty*

Kuolemanselli *Death row*

Määritellä *Define*

Oikeudenmukainen oikeudenkäynti *Fair trial*

Oikeus, oikeudenmukaisuus *Justice*

Oikeus elämään *Right to life*

Oikeus terveyteen *Right to health*

Oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja turvallisuuteen
Right to personal liberty and security

Oikeus yhtäläiseen lain suojaan *Right to equal protection
of the law*

Oikeus yksityisyyteen *Right to privacy*

Oikeutus, peruste *Justification*

Pidättää *Arrest*

Sanan- ja mielipiteenvapaus *Freedom of expression*

Solidaarisuus *Solidarity*

Suojella *Protect*

Syrjinnän kieltö *Non-discrimination*

Tasa-arvo *Equality*

Teloittaa *Execute*

Toimeenpanna, toteuttaa *Enforce*

Vaatia, kehottaa *Urge*

Vaatia, vedota *Call on*

Vapaus syrjinnästä *Freedom from discrimination*

Vedota *Appeal*

Velvollisuus *Responsibility, obligation*

Vetoomus *Petition*

Välittömästi *Immediately*

YK (Yhdistyneet Kansakunnat) *UN (United Nations)*

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus *United
Nations Universal Declaration of Human Rights
(UDHR)*

VIESTEISSÄ ON VOIMAA.

